

Dwumiesięcznik Fundacji Anny Florek

CZAS DZIECIŃSTWA

Numer 7 (Wrzesień-Październik 2021)

Temat numeru:

*Radzenie sobie
z trudnymi sytuacjami
w przedszkolu.*

ISSN 2720-0795

Czasopismo bezpłatne

W tym numerze

Słowem wstępu	3
Anna Florek opowiada o wrześniu w przedszkolu.	
Rozmowy z nowymi rodzicami	6
Rodzice nowych dzieci opowiadają o swoich oczekiwaniach.	
Moja historia	8
Wspomnienia Edyty Adamus na temat ceramiki i ... olimpiad specjalnych.	
Eksperymentujemy!	10
Doświadczenia z magnesami.	
Archiwum scenariuszy	12
Monika Jastrzębska prezentuje zajęcia o emocjach realizowane Metodą Pytań Dzieci.	
Gra planszowa „Liście”	16
Jesienna gra ćwicząca dodawanie.	
Okiem psychologa	19
Monika Rosińska podpowiada dorosłym jak pomóc dzieciom radzić sobie z trudnymi sytuacjami w przedszkolu.	
Kącik behawioralny	24
Katarzyna Hamerlak omawia standardy rekomendacji Instytutu Wspomagania Rozwoju Dziecka.	
Recenzja książki edukacyjnej	26
Andrea Erkert „Rozumiemy się dobrze! Zabawy dla dzieci w wieku przedszkolnym oparte na współdziałaniu”.	
Kalendarz	27
Typowe i nietypowe okazje do świętowania we wrześniu i październiku.	
Kącik logopedyczny	29
Ćwiczenia fonacyjne dla dzieci jako wsparcie dla rozwoju ich mowy.	
Teren pogodnego używania	30
Filozoficzne rozmowy Anny Firek z dziećmi.	

Wrzesień w przedszkolu

Od początku istnienia naszego przedszkola wrzesień był czasem, kiedy w salach przedszkolnych przebywały dzieci i ich rodzice. Chodziło o spokojną adaptację. Propozycja towarzyszenie dziecku była kierowana przede wszystkim do rodziców dzieci zaczynających przedszkolną przygodę. To czas przeznaczony na wzajemne poznanie się. Rodzice poznają osoby mające zajmować się ich dzieckiem, ich warsztat pracy, sposoby reagowania w różnych sytuacjach itp. Dziecko, dzięki obecności kogoś bliskiego, szybciej zapoznawało się z nowym miejscem, obowiązującymi w nim zasadami a także dorosłymi i rówieśnikami, z którymi będzie przebywało każdego dnia. Jest to też czas ważny dla wychowawców - łatwiej będą rozpoznawać i rozumieć zachowania i potrzeby początkującego przedszkolaka, jeśli mogą na bieżąco korzystać z wiedzy jego rodziców. Relacja nawiązana pomiędzy wychowawcami i rodzicami to początek współpracy przedszkola z domem, która była i jest podtrzymywana przez cały czas pobytu dziecka w przedszkolu.

Bywa, że wsparcia rodziców potrzebują dzieci uczęszczające kolejny rok do przedszkola. Po wakacjach przedszkolak, bardzo dobrze radzący sobie w poprzednim roku szkolnym ma poważne kłopoty - przyczyn może być

Zaproszenie

Serdecznie zapraszamy Rodziców z Przedszkolakami, Absolwentów a także Przyjaciół Fundacji **CZAS DZIECIŃSTWA** i Społecznego Przedszkola Integracyjnego oraz na **Dzień Kartofla**. Spotkamy się w sobotę 11 września w godzinach 11.00-13.00 w przedszkolnym ogródku przy ul. Wolumen 3

wiele i każda zasługuje na uwagę a dziecko oraz jego rodzice na wsparcie ze strony wychowawców i innych pracowników przedszkola. Zaprzeczanie lękom dziecka i argumentowanie tym, że jesteś już duży/a na pewno nie pomoże. Należy dać dziecku i jego rodzicom takie wsparcie, by znowu dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa i pewność siebie.

W ubiegłym roku z powodu pandemicznych obostrzeń musieliśmy zmienić nasze wrześnieowe zwyczaje. Na szczęście udało się nam wypracować zasady przyjazne dziecku i rodzicom a zgodne z wymogami wynikającymi z sytuacji. W tym roku też z tych rozwiązań korzystamy.

Nierozwiązanym problemem pozostaje ograniczony kontakt rodziców z wychowawcami (w tym roku może trochę to zmienimy). Do ubiegłego roku codzienny, bezpośredni kontakt był normą w naszym przedszkolu. Rodzice chcą wiedzieć co dzieje się z ich dzieckiem w przedszkolu, jak spędza czas, z kim się bawi, czego się uczy, czy zjadło obiad, dlaczego jest radosne lub smutne. Tego wszystkiego teraz nie mogą się dowiedzieć od wychowawców - pozostaje jedyne źródło informacji - dziecko. Ale ono zwykle po wyjściu z przedszkola niewiele opowiada. Często nawet na pytanie co zjadło na obiad odpowiada, że zupę pomidorową, której tego dnia nie było. Była poprzedniego dnia i bardzo dziecku smakowała. Im młodsze dziecko tym bardziej jest zanurzone w tym, co tu i teraz. To co było, zapisało się w pamięci (nawet więcej niż byśmy chcieli i przypuszczali) ale tak łatwo się nie odtwarza. Ważniejsze jest to co teraz, co działo się przed kilkoma minutami, od tego, co było parę godzin wcześniej, poprzedniego dnia. Niemniej, w innym czasie, często nie pytane, opowie nam o istotnych dla niego przeżyciach i wydarzeniach - jeżeli tylko zechcemy uważnie słuchać. Może to nastąpić podczas swobodnej zabawy, podczas czytania książeczki, może przed zaśnięciem.

Zrezygnujmy z wypytywania, szczególnie tuż po wyjściu dziecka z przedszkola a nastawmy się na uważne słuchanie tego co dziecko chce nam powiedzieć. Jeśli jest to coś o czym powinni wiedzieć wychowawcy

lub inni pracownicy przedszkola należy koniecznie to nam przekazać. Czasem dziecko mówi nam coś w tajemnicy ale wtedy tym bardziej nie powinno być pozostawione samo z tak ważną sprawą - zwykle chodzi o nieporozumienia z rówieśnikami lub dorosłymi; o niesprawiedliwość, której ono lub inne dziecko doświadczyło. Wspólnym zadaniem rodziców, wychowawców i innych pracowników przedszkola jest zaradzenie dziecięcym kłopotom i wykorzystanie trudnej sytuacji do uczenia dzieci radzenia sobie w relacjach z rówieśnikami, zgodnego życia w grupie, kształtowania poczucia swojej wartości.

*Życzę
wszystkim przedszkolakom,
ich rodzicom
i pracownikom przedszkola
dobrego czasu
w tym roku szkolnym.*

Anna Florek

psycholog, dyrektor, twórca autorskiego programu edukacyjno-wychowawczego przedszkola, autorka licznych publikacji na temat integracji, edukacji przedszkolnej i współpracy z rodzicami. Rzeczoznawca MEN i ekspert ORE (dawniej CMPP-P), Kuratorium Mazowieckiego. Prowadzi wykłady i ćwiczenia na warszawskich uczelniach (UKSW, UW, APS). Wielokrotnie nagradzana medalami za swoją działalność na rzecz edukacji i integracji.

Jesteście Państwo rodzicami nowych dzieci w naszym Przedszkolu. Jakie macie w związku z tym oczekiwania i nadzieje?

Mama Nany: Dołączyliśmy w tym roku, ale generalnie córka ma 4 lata i mieliśmy zacząć wcześniej, ale covid popsuł nam plany. Wcześniej zapisałam tu syna i nawet był przyjęty, ale musieliśmy wyjechać do pracy do Moskwy. Potem było marzenie, żeby być z Wami. Ze względu na to, że dobrze wiem jak działa wasze przedszkole, to oczekuję jak każdy rodzic, że moje dziecko będzie samodzielne. Ale nie samodzielne w rozumieniu bycia bez rodzica, ale samodzielne w sensie podejmowania wyborów życiowych. Bardzo mi się podoba jak w różnych drobiazgach Państwo podchodzicie do tego tematu np. w czasie obiadu dziecko decyduje, co i ile chce zjeść oraz samo sobie nakłada. To taka nauka podejmowania decyzji, które moim zdaniem kształtują cały los człowieka. Bo umieć podjąć decyzje i dokonać swojego wyboru, to bardzo ważna sprawa. Oczekuję też, że Nana nauczy się rozwiązywać konflikty - nawet te wewnętrzne. To, że wychowawcami są mężczyźni i kobiety pokazuje różne podejście do różnych sytuacji, rozwiązywania konfliktów i do zabawy. I oczywiście ważny jest dla mnie rozwój społeczny, bo mamy takie czasy, kiedy większość dzieci siedzi w domu. To już nie jest nasze dzieciństwo, kiedy wszyscy wychodzili na podwórko. Teraz tu jest integracja i jest ona bardzo ważna. Tu w przedszkolu są różne sytuacje oraz różne dzieci i spotykają się one z różnymi problemami, ale ważne jest aby była akceptacja i prawidłowe podejście. Chciałabym, aby to był fajny, wspólny czas i aby Nana miała swoje życie - inne niż w domu. Intesujące, rozgrywające się, ale swoje.

Mama Gai: Rozpoczęcie przygody z przedszkolem to nowy etap życia zarówno dla mojej córki, jak i dla mnie jako mamy. Prawie 3 lata spędziłyśmy razem. Fajnie jest patrzeć jak radzi sobie w świecie zewnętrznym, bawi się z dziećmi, buduje relacje z dorosłymi. Ważna jest dla nas łagodna adaptacja, dzięki której dziecko może się poczuć w przedszkolu bezpiecznie, ale też doświadczyć swojej wewnętrznej siły -

w końcu radzi sobie w świecie bez rodziców! Oczywiście zależy nam na uważności dorosłych na potrzeby dzieci, realizowania filozofii Montessori, porozumiewania się w języku bez przemocy itp, ale tak naprawdę najbardziej na świecie chcemy dla naszej córki miejsca, które będzie lubiła, w którym będzie się czuła dobrze, w którym mądrzy dorośli zaakceptują ją taką jaką jest.

Tata Rysi: Mam nadzieję, że Rysia będzie się tu dobrze czuła. Liczę, że znajdzie tu jakąś fajną grupę dzieciaków, z którymi będzie się chciała bawić w przedszkolu. I też nie tylko w przedszkolu, bo nawiąże nowe znajomości i relacje. Ufam, że nauczy się paru nowych rzeczy – samodzielności i robienia prostych czynności, które my trochę siłą rozpędu za nią robimy w domu. Fajnie by było jakby ona się nauczyła nowych rzeczy a my przy okazji się oduczyli. Mam też nadzieję, że pozna trochę więcej rzeczy związanych z muzyką i plastyką. Że rozwinie się w tych kwestiach.

Mama Hani i Tadzia: Ten rok w przedszkolu daje mi nadzieję na łagodną adaptację Hani w grupie. Dzięki temu będę miała czas na pracę nie tylko nocami! Mamy w przedszkolu dwoje dzieci – liczymy na to, że będzie to dla nich czas na „odpoczynek od rodzeństwa”. Tutaj będą mogli nawiązać nowe relacje i znaleźć się w nowych sytuacjach pod opieką wychowawców.

Ciekawostka

Minimalne oczekiwania Państwa Polskiego związane z faktem uczęszczania dzieci do przedszkola przedstawione są w podstawie programowej wychowania przedszkolnego. Aktualnie określa je załącznik nr 1 do ROZPORZĄDZENIA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 14.02.2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 356). Oczywiście przedszkola mogą przekazywać dzieciom więcej, gdyż podstawa określa jedynie minimalne wymagania. Są one podzielone na „Zadania przedszkola” oraz „Osiągnięcia dziecka na koniec wychowania przedszkolnego”. Więcej na ten temat można przeczytać pod adresem:

<https://podstawaprogramowa.pl/Przedszkole>

Ceramika jest moją ogromną pasją i towarzyszy mi w życiu codziennym. Pasją tą dzielę się z dziećmi podczas prowadzonych przeze mnie piątkowych zajęć w Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA. Z racji pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną szukam też różnych form aktywności dla osób dorosłych. Ceramika w tych poszukiwaniach również była, jest i będzie. Dziś wspomnieć chcę o innym odkryciu i doświadczeniu. Dzięki moim poszukiwaniom trafiłam również do świata sportu osób z niepełnosprawnością intelektualną, do świata Olimpiad Specjalnych.

Od wielu lat między innymi prowadzę zajęcia na kręgielni, organizuję zawody dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, kibicuję i trzymam kciuki za ich sukcesy. W roku 2018 jeden z moich zawodników zdobył złoty medal na zawodach regionalnych. Dało mu to możliwość rywalizacji na szczeblu ogólnopolskim. Zdobywając złoty medal podczas Ogólnopolskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych wziął udział w losowaniu do reprezentacji Polski na Światowe Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych. Został wybrany i tym sposobem trafił do składu podstawowego (4 zawodników) w dyscyplinie zwanej bowling. Dzięki jego talentowi oraz szczęściu mogłam starać się o miejsce w reprezentacji i ... zostałam wybrana jako trener bowlingu w Polskiej Reprezentacji Olimpiad Specjalnych. Miałam zaszczyt towarzyszyć zawodnikom w tej niesamowitej przygodzie.

ŚWIATOWE
LETNIE IGRZYSKA
Olimpiad Specjalnych
ABU DHABI 2019

الأولمبياد الخاص
الألعاب
العالمية
أبو ظبي 2019

W terminie 14-21 marca 2019 roku w Zjednoczonych Emiratach Arabskich odbyły się Światowe Letnie

Igrzyska Olimpiad Specjalnych. Polska reprezentacja składała się z 64 zawodników i 26 osób towarzyszących: trenerów, członków kierownictwa,

lekarzy i rzecznika prasowego. Zawodnicy rywalizowali aż w 17 dyscyplinach.

Cała ekipa wyleciała już 8 marca 2019 roku, aby najpierw wziąć udział w Programie Host Town. Jego celem było poznanie kultury kraju gospodarza oraz przygotowanie do rywalizacji w każdej z dyscyplin.

Dla mnie jednak największe wrażenie wywarła i na zawsze pozostanie w pamięci ceremonia otwarcia i około 7500 sportowców wspieranych przez ponad 43000 widzów. Oprawa Igrzysk nie różniła się zbyt wiele od tych, które niedawno oglądaliśmy w Tokio.

Ja tymczasem zapraszam Państwa do kibicowania naszym sportowcom podczas nadchodzących XII Światowych Zimowych Igrzysk Olimpiad Specjalnych, które będą miały miejsce w Kazaniu – stolicy Tatarstanu. Zmagania sportowe odbędą się w dniach 22-28 stycznia 2022r. Niestety bowling nie jest dyscypliną zimową i moja drużyna nie wystartuje.

Wszystkim też polecam odwiedzenie strony olimpiadyspecjalne.pl, gdzie znajdują się relacje z Abu Dhabi 2019 i zapowiedź Kazania 2022.

Edyta Adamus

Pedagog specjalny. Członek Komitetu Regionalnego Olimpiad Specjalnych. Pracownik socjalny i terapeuta w Warsztatach Terapii Zajęciowej Fundacji DOM. Prowadzi w Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA popołudniowe zajęcia ceramiczne oraz koordynuje współpracę Społecznego Przedszkola Integracyjnego z Warsztadami Terapii Zajęciowej.

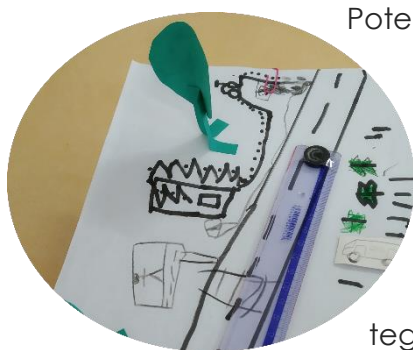

We wrześniu lub październiku proponuję skonstruować zabawkę w oparciu o poprzednie doświadczenia z polem magnetycznym. Potrzebne będą:

- magnesy
- stalowe spinacze biurowe
- patyk lub linijka
- taśma klejąca
- gruby papier (brystol lub karton)
- kredki lub flamastry
- 4 korki lub 4 plastikowe kubeczki do picia
- sznurek (opcjonalnie)

Przed przystąpieniem do wykonania zabawki magnetycznej należy sprawdzić, czy wybrany magnes wytwarza wystarczająco silne pole magnetyczne. W tym celu na kartonie kładziemy spinacz o pod nim przesuwamy magnes. Jeśli spinacz bez problemów przesuwa się wraz z ruchem magnesu to możemy przystąpić do tworzenia zabawki. Jeśli nie to trzeba poszukać mocniejszego magnesu np. neodymowego.

Na początku tworzymy z grubego papieru model pojazdu. Wystarczy do tego wyciąć mały prostokąt. Na jego wierzchu można symbolicznie narysować to, czym dziecko będzie sterować (samochód, rower, łódka).

Potem do tej kartki trzeba przykleić spinacz.

Przyklejenie go za pomocą przeźroczystej taśmy klejącej powinno zmniejszyć tarcie i dać całemu pojazdowi odpowiedni poślizg a jednocześnie nie zastaniać rysunku dzieci.

Potem na grubym kartonie dzieci powinny narysować ulicę lub rzekę. Wystarczy do tego dwie równoległe linie, ale im bardziej kręta droga tym zabawa jest trudniejsza. Pamiętajcie należy jednak, że pojazdy

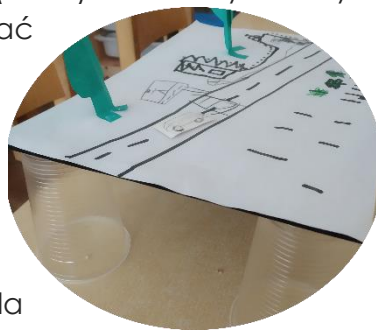
są bardzo bezwładne przy tym rodzaju sterowania i droga powinna mieć przynajmniej 3 cm szerokości. Można do tego wykorzystać linijkę i rysowanie linii po obu jej stronach. Ciekawy efekt przynoszą naniesione dodatkowe ozdoby (narysowane krzaki, drzewa, domki). Gdy dzieci wykazują chęć to można też przerobić płaską mapę na model 3D. W tym celu zamiast rysować drzewa lub inne przeszkody można je dokleić na powierzchni. To znacznie zwiększy trudność gry, gdyż przez rysowane przeszkody da się przejechać pojazdem a przez przyklejone już nie.

W rogach kartki doklejamy taśmą korki lub kubeczki plastikowe. Dzięki temu między mapą a podłożem (stołem, podłogą) będzie odstęp umożliwiający poruszanie w nim patykiem sterującym.

Ostatnim krokiem jest wykonanie patyka sterującego. W tym celu na jego końcu (lub na końcu linijki) należy przykleić magnes. Patyk lub linijka powinny być na tyle długie, by po włożeniu go pod kartkę wystawało ich na tyle, aby swobodnie trzymać je w dłoni.

Po zrobieniu wszystkich trzech części można się pobawić. Gra może służyć jako pomoc na Dzień Kuriera i Przewoźnika (29.09). Jeśli narysowanymi pojazdami będą rowery to gra może się przydać jako pomoc dydaktyczna na zbliżający się Międzynarodowy Dzień Roweru (24.10).

Oczywiście nic nie stoi na przeszkodzie, aby zamiast przyklejać magnes do patyka przykleić go do sznurka a sznurek przywiązać do patyka. Otrzymamy w ten sposób wędkę dla klasycznej gry „Rybki”. W takim przypadku trzeba będzie dorobić więcej kartoników z rybami lub ... ze śmieciami, które trzeba wyłowić, aby oczyścić narysowany zbiornik wodny. A sam zbiornik można narysować po drugiej stronie kartki z drogą, aby zaoszczędzić papier i późniejsze miejsce do przechowywania. Taka zabawka będzie dobrym uzupełnieniem obchodów Światowego Dnia Morza (27.09) lub Światowego Dnia Rzek (30.09).

Przebieg dnia w zerówce w trakcie tematu „Emocje – czym one są?” realizowanego Metodą Pytań Dzieci.

Autor: Monika Jastrzębska

Temat kompleksowy:
„Emocje – czym one są?”

Temat dnia: „Co wiemy o emocjach”

Pytania dzieci:

brak

Etap realizacji tematu:

Zadawanie pytań do tematu.

Cele ogólne:

- Nabywanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji
- Wspieranie prawidłowego rozwoju mowy dziecka
- Doskonalenie zdolności interpersonalnych

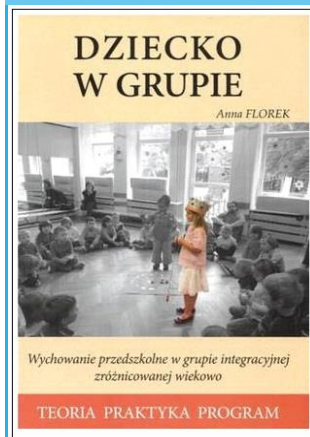
Realizowane treści programowe:

- Dziecko inicjuje zabawy konstrukcyjne, majsterkuje, buduje, wykorzystując zabawki, materiały użytkowe, w tym materiał naturalny. (I.6)
- Dziecko rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje, próbuje radzić sobie z ich przeżywaniem. (II.1)
- Dziecko szanuje emocje swoje i innych osób. (II.2)

Ciekawostka

Realizacja treści programowych w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECINSTWA odbywa się wg programu „Dziecko w grupie” autorstwa Anny Florek. Fundamentalną częścią tego programu jest Metoda Pytań Dzieci. Łączy ona naturalną ciekawość dzieci z wymogami podstawy programowej.

Program ten został szczegółowo opisany w książce pod tym samym tytułem.

- Dziecko obdarza uwagę osoby dorosłe oraz dzieci. (III.8)
- Dziecko używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności w języku obcym nowożytnym. (IV.21)

Przestrzenie aktywności:

Zmysłów – oglądanie zdjęć z różnymi wyrazami twarzy i słuchanie zagadek słownych

Języka – nazywanie różnych stanów emocjonalnych: radość, smutek, złość

Wiedzy – rozwijanie umiejętności kontrolowania własnych emocji i zachowania; poszukiwanie pozytywnych wartości i promowanie właściwych zachowań

Działania – wskazywanie własnego stanu emocjonalnego za pomocą kartonika z odpowiednią buźką, składanie ramek z tektury; przedstawianie uczuć z pomocą mimiki, gestów, mowy ciała, słów; losowanie zdjęć za pomocą kręglu; trzymanie tekturowej ramki i robienie różnych min; wykonywanie ćwiczeń oddechowych

Pomoce: kartoniki z różnymi minkami; zdjęcia przedstawiające różne stany emocjonalne; tektura, klej lub taśma klejąca, lustro (lusterka), tekst Bajki o Złości i Spokoju, „Papierowe składanki sześciolatka” wyd. Nowa Era

Przebieg dnia	Dostosowania i uwagi dla chłopca z padaczką (Sz.)
<p>Propozycja poranna: Składanie ramek z tektury</p>	<p><i>Dzieci otrzymują wycięte z tektury części ramki, które najpierw muszą do siebie dobrać (dostępne są 2 wielkości i 4 kolory) a potem ze sobą skleić.</i></p>
<p>1. Rozgrywka w „Minki”</p>	<p>Gra do pobrania z http://www.debinski.edu.pl/minki-gra-planszowa/</p>

<p>Propozycja przedpołudniowa:</p> <p>2. Powitanie: Witamy się różnymi częściami ciała, np. plecy z plecami, kolana z kolanami.</p>	<p>Na początku zajęć Sz. ma ustawiany minutnik na 15 min. Po nich może odpocząć 3 min na pufie. Potem nastawiane jest kolejne 15 minut.</p>
<p>3. Podział dzieci na 2 drużyny.</p>	<p>Należy pozwolić dzieciom usiąść w kole wg własnego uznania. Te, które się rozpraszają najczęściej siadają obok siebie. Podział grupy na 2 części z odliczaniem: czerwony i zielony.</p>
<p>Drużyna 1:</p> <p>4. Ćwiczenia oddechowe: dzieci siadają w kole, nabierają powietrza i nadymają policzki a potem wolno wypuszczają powietrze ustami.</p>	<p>Podczas wykonywania wdechu nosem dzieci powinny pilnować, aby ich ramiona się nie unosiły. Prawidłowy wdech jest, gdy klatka piersiowa wypełnia się równomiernie a ramiona nie zmieniają swojej pozycji.</p>
<p>5. Ćwiczenie motoryki języka, warg, podniebienia miękkiego: dzieci ćwiczą przed lustrem robienie różnych min.</p>	<p>Dzieci siadają obok siebie naprzeciwko lustra, które znajduje się w sali.</p>
<p>6. Nauczycielka czyta dzieciom Bajkę o Złości i Spokoju. Dzieci spoglądają w lusterko i robią minę odpowiednią do emocji, które towarzyszą bohaterom bajki.</p>	<p>(Lustro może też być zastąpione małymi lusterkami dla każdego dziecka). Można też podzielić dzieci tak, aby część dzieci wyrażały emocje chłopca a część dziewczynki z opowiadania.</p> <p>Bajka dostępna pod adresem: https://miastodzieci.pl/bajki/bajka-o-zlosci-i-spokoju-edukacyjna-bajka-o-emocjach/</p>

<p>7. Rozpoznawanie i nazywanie uczuć wyrażanych za pomocą mimiki twarzy: Dzieci oglądają zdjęcia twarzy wyrażające różne emocje. Nauczyciel wyjaśnia, że często na podstawie wyrazu twarzy można rozpoznawać czy ktoś jest wesoły, smutny, zezłoszczony.</p> <p>Zabawa: „Kąg emocji”</p>	<p><i>Zdjęcia ułożone są w linii i częściowo zakryte ułożonymi na nich kręglami. Kręgle stoją obok siebie, więc nie ma szans na strąceniu kilku na raz. Strącony kręgiel odkrywa zdjęcie do opisan.</i></p> <p><i>Dzieci opisują ułożenie brwi przypominając sobie, jak wyglądały ich twarze w lustrze przy poprzednim ćwiczeniu.</i></p> <p><i>Dzieci przy jednoczesnym pokazywaniu miny mówią jaki to stan emocjonalny. Jedna runda wiąże się z nazywaniem po polsku a druga po angielsku.</i></p>
<p>8. Dzieci po zabawie zadają pytania do tematu i wspólnie wykonujemy plakat z zapytajkami.</p>	<p><i>Po naklejeniu zapytaek na plakacie w wolnych miejscach ochotnicy mogą dorysować symboliczne miny.</i></p>
<p style="text-align: center;">Drużyna 2</p> <p>9. Praca plastyczna: Origami „Wesoła i smutna Agata” z „Papierowych składanek szczęścia-latka”</p>	<p><i>Drużyna 2 wykonuje pracę plastyczną równoległe do zajęć drużyny 1.</i> <i>Z Sz. dodatkowo rozmawiamy czym się różnią oba wizerunki (układ ust i oczu).</i></p>
<p>Propozycja podwórkowa:</p> <p>10. Uśmiechnięty berek</p>	<p><i>Modyfikacja „Zamrażanego berka”. Osoba dotknięta przez berka robi smutną minę i staje bez ruchu. Gdy podbiegnie do niej inna osoba i się uśmiechnie to „zamrożenie” mija i stojąca osoba może znów biegać i uciekać.</i></p>
<p>Propozycja popołudniowa:</p> <p>11. Zabawa: „Lustrzana tafla”</p>	<p><i>Do zabawy dzieci wykorzystują wcześniej wykonane przez siebie ramki. Jedno dziecko trzymając ramkę na wysokości twarzy pokazuje minę a drugie pokazuje identyczną.</i></p>

9

10

11

liści

1

2

8

7

6

5

4

3

ie

Gra „**Liście**” doskonali umiejętność dodawania, podejmowania decyzji, porównywania liczb w zakresie 12 i radzenia sobie z porażką. W grze trzeba pozierać liście, które już spadły na ziemię. Jak wszystkie rośliny w krainie matematyki one też są oznaczone liczbami.

Zasady gry:

Na początku każdy z graczy otrzymuje kilka żetonów, którymi będzie zaznaczał swoje liście. Mogą to też być pionki. Ważne jest, aby łatwo było odróżnić liście zaznaczone przez każdego z graczy. Im więcej osób gra, tym mniej żetonów potrzebuje każdy z nich.

W swojej kolejce gracz rzuca dwoma kostkami i sumuje wynik. Następnie ma prawo zaznaczyć żetonem (kładąc go na odpowiedniej liczbie) liść o numerze mniejszym niż wyrzucona suma. Zaznaczać można jedynie liście, które nie były zaznaczone wcześniej przez innego gracza (mają widoczną liczbę).

Wygrywa gracz, który na koniec gry ma zaznaczone najwięcej liści. Gra kończy się na jeden z poniższych sposobów (gracze umawiają się na to na początku gry):

- * po upływie określonego czasu (np.: 5 min)
- * gdy na planszy pozostaną tylko 2 odstąpione liście
- * gdy wszystkim graczom po kolei nie uda się założyć żadnego liścia.

Grę można wykorzystać świętując nadejście astronomicznej jesieni.

Ciekawostka

„Liście” są grą udostępnioną za darmo w ramach projektu edukacyjnego „Basiowe Gry Planszowe”.

Projekt tworzą w wolnym czasie Karolina oraz Marcin Dębińscy i jest on dostępny pod adresem:

www.debinski.edu.pl

Na początku września 2021 roku udostępnionych było do pobrania 10 różnych gier planszowych na temat jesieni.

Jak radzić sobie z trudnymi sytuacjami w przedszkolu?

Rolą przedszkola jest przede wszystkim zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa w czasie ich przebywania na terenie placówki. Pojęcie bezpieczeństwa jest przez nas rozumiane jako tworzenie bezpiecznych warunków do zabawy, nauki i odpoczynku, ale także jako tworzenie przyjaznego środowiska społecznego w którym dziecko będzie czuło się bezpiecznie. A zatem dwie podstawowe funkcje przedszkola to opieka i wychowanie – każde oddziaływanie wobec dzieci do niego uczęszczających są nimi powiązane. Wywiązywanie się z tej roli jest niezwykle trudne. Duże znaczenie mają kompetencje wychowawcze przedszkolnej kadry, które zależą nie tylko od poziomu wykształcenia i doświadczenia, ale też od typu osobowości. Dużo zależy też od struktury grupy przedszkolnej – na jakim poziomie są rozwinięte kompetencje społeczno-emocjonalne dzieci do niej uczęszczających oraz jakiego rodzaju temperament posiadają. Wszędzie tam gdzie mamy do czynienia z tzw. czynnikiem ludzkim oraz z procesami grupowymi można spotkać się z różnego rodzaju trudnymi sytuacjami. Najczęściej spotykane sytuacje trudne w przedszkolu do jakich dochodzi między dziećmi dotyczą zachowań takich jak zabieranie zabawek, niszczenie wytworów, zwracanie się do innych w sposób sprawiający przykrość lub bicie.

Jak zapobiegać występowaniu sytuacji trudnych?

Najbardziej efektywną strategią jest zapobieganie trudnym sytuacjom. W praktyce polega ono na właściwej organizacji przestrzeni, stworzeniu przewidywalnej dla dzieci struktury dnia, ustaleniu zasad, uczeniu komunikowania swoich potrzeb oraz uwrażliwianiu na potrzeby innych osób, a także udzielanie pozytywnych informacji zwrotnych.

WŁAŚCIWIE ZORGANIZOWANA W PRZEDSZKOLU PRZESTRZEŃ to przede wszystkim taka, która jest uporządkowana, gdzie każda rzecz ma swoje miejsce. To także

tzw. kąciki zainteresowań, w których wyznaczona jest maksymalna liczba korzystających z nich dzieci. Czasem taką liczebność wyznacza przestrzeń (np. ilość krzeseł w kąciku z układankami lub kąciku plastycznym), a tam gdzie nie jest to możliwe z góry określona liczba miejsc na znaczki dzieci.

Poczuciu bezpieczeństwa małych dzieci sprzyja także **STWORZENIE JASNEJ STRUKTURY DNIA** w graficznej formie. Świadomość następujących po sobie zdarzeń, które są powtarzalne każdego dnia sprawia, że każdy kolejny dzień jest bardziej przewidywalny. Plan dnia umożliwia wychowawcom uprzedzanie dzieci o mających nastąpić zmianach, dzięki czemu mogą one łatwiej się do nich zaadaptować.

USTALENIE ZASAD to kolejny ważny element dobrego funkcjonowania każdej grupy społecznej. Dobrze kiedy nie są narzucane, kiedy są efektem dyskusji. Małe dzieci mają skłonność do wyrażania zasad w formie zakazów – rolą dorosłych jest ich przeformułowanie na zdania twierdzące, tak aby zasada wskazywała właściwą formę zachowania np. chodzimy po sali (zamiast: nie wolno biegać), mówimy cicho (zamiast: nie wolno krzyczeć).

UCZENIE KOMUNIKOWANIA SWOICH POTRZEB ORAZ UWRAŻLIWIANIA NA POTRZEBY INNYCH to zadanie nie tylko przedszkola, ale także rodziców. Przez pierwsze lata życia dziecka rodzice poprzez obserwację zachowania uczą się różnicować komunikaty płynące z jego strony. Na początku mają one głównie charakter niewerbalny, rodzice niejako więc odgadują to co dziecko na swój sposób chce im przekazać. Jednak wraz z rozwojem języka dziecka, najbliższe otoczenie powinno zachęcać je do werbalizowania potrzeb. Osoby mniej znające dziecko (np. wychowawcy) będą mieć wówczas większą szansę na zaspokojenie potrzeb dziecka, ono samo zaś będzie mniej narażone na frustrację. Szacunku do cudzych potrzeb dziecko uczy się powoli. W związku z tym, że dzieci uczą się głównie przez naśladowanie, to ważni dla dziecka dorośli przekazują sposób w jaki można traktować drugiego człowieka. Większą gotowość do rozumienia innych osób dzieci zyskują ok. 4/5 roku

życia wraz z rozwojem teorii umysłu, która umożliwia przyjmowanie perspektywy drugiego człowieka. Nie dla wszystkich jednak taka umiejętność jest dostępna, dla niektórych bowiem dzieci i dorosłych ze spektrum autyzmu teoria umysłu jest trudną do pokonania barierą.

W zapobieganiu występowaniu trudnych sytuacji pomaga również **UDZIELANIE DZIECIOM POZYTYWNYCH INFORMACJI ZWROTNYCH** zawsze wtedy, kiedy jest taka możliwość. W ten sposób dzieci otrzymują bezcenną wiedzę na temat właściwych form zachowań, a ponadto przyczynia się to do budowania ich pozytywnej samooceny.

Jak reagować na trudne sytuacje?

Sposób reagowania na trudne sytuacje powinien być uzależniony od kilku czynników. Jednym z nich jest wiek dzieci, inaczej bowiem powinien zareagować dorosły gdy ma do czynienia z sytuacją konfliktową między 3-latkami, inaczej 4-latkami a jeszcze inaczej między 5-latkami. Jeśli powodem konfliktu między 3-latkami jest chęć zabawy tą samą zabawką, to raczej będziemy szukać drugiej podobnej niż oczekiwać zrozumienia, że trzeba poczekać na swoją kolej. W podobnej sytuacji z czterolatkami proponujemy zasadę zabawy przez jedną osobę tyle czasu ile przesypuje się piasek w klepsydrze, a następnie zamianę. Z kolei pięciolatków można już zachęcić do samodzielnego rozwiązania problemu ze wsparciem osoby dorosłej. W sytuacji bicia przez dziecko innych dzieci, trzylatkowi po uniemożliwieniu dalszego bicia wystarczy powiedzieć, że „nie wolno bić innych dzieci” – wszelkie próby tłumaczenia dlaczego nie wolno tego robić są bezowocne ze względu na brak wystarczającej dojrzałości aparatu poznawczego. Gdy dojdzie do podobnego zdarzenia z udziałem starszych dzieci rozmowa będzie jak najbardziej potrzebna. Rozmowa taka nie zawsze jednak jest od razu możliwa. Dziecko, któremu towarzyszą silne emocje potrzebuje czasu na ich wyciszenie. Pomocne jest wówczas odejście na bok na określony czas np. na czas trwania jednej krótkiej klepsydry. Dopiero, gdy dziecko wyrazi

gotowość do rozmowy możemy pomóc mu nazwać jego emocje, znaleźć przyczynę trudnej sytuacji oraz jej rozwiązanie.

To, co jest ważne to również stwierdzenie czy trudna sytuacja z udziałem dziecka ma charakter incydentalny czy też powtarzający się. Jeśli mamy do czynienia z częściej występującym niż u rówieśników zachowaniem, to wskazana jest ukierunkowana obserwacja pod kątem sytuacji poprzedzających oraz sposobu reagowania otoczenia. Analiza tego typu może dostarczyć cennych informacji na temat przyczyn pojawiających się trudności, a co za tym idzie może pomóc w zaplanowaniu właściwych oddziaływań.

Sposób reagowania może też zależeć od aktualnych życiowych doświadczeń dziecka. Jeśli mamy wiedzę na temat wyjątkowych okoliczności, jakie pojawiły się w życiu dziecka np. śmierć kogoś bliskiego, hospitalizacja, wyjazd jednego z rodziców itp., to występujące w tym czasie trudne zachowania mogą być właśnie z nimi związane.

Wszystkie reakcje dorosłych – niezależnie od wymienionych wyżej czynników - powinny mieć jednak wspólny mianownik. Jest nim brak zgody na krzywdzenie innych. Jak bowiem twierdziła Maria Montessorii „wolność jednego człowieka kończy się tam, gdzie zaczyna się wolność drugiego”.

Jak pomóc dzieciom o zaburzonym rozwoju?

Istnieje grupa dzieci, które ze względu na specyfikę zaburzeń, którymi są dotknięte mają trudność z uczeniem się zachowań społecznych wyłącznie przez modelowanie. Może zdarzyć się również tak, że zdolność empatii nie rozwinie się u nich w pełni. To, co możemy wówczas zrobić to znalezienie alternatywnych sposobów uczenia zachowań społecznych. Taką możliwość daje uczenie poprzez warunkowanie sprawcze, na którym oparta jest Stosowana Analiza Zachowania potocznie nazywana terapią behawioralną. Żetonowe systemy wzmocnień i kontrakty behawioralne są

niezwykle pomocne w procesie zdobywania kolejnych umiejętności, również tych społecznych.

Jak wspierać dzieci będące świadkami trudnych sytuacji?

Mimowolnymi świadkami trudnych sytuacji społecznych są często inne dzieci w grupie. Ważne jest, aby znaleźć czas na wyjaśnienie zdarzeń, które miały miejsce oraz pomoc w poradzeniu sobie z emocjami, które mogły wywołać. Czasem wystarczy krótkie stwierdzenie typu „Jaś zdenerwował się. Jest mu jeszcze trudno czekać na swoją kolej. Potrzebuje czasu żeby odpocząć. Pani Ania mu pomaga.”

Jaka jest rola rodziców?

Sytuacje trudne są częścią życia społecznego, a ich rozwiązywanie powinno odbywać się w miejscu ich występowania. Z tego też powodu rodzice nie zawsze są informowani o tego typu sytuacjach – zwłaszcza jeśli mają one charakter epizodyczny. Rozmowa z rodzicami jest niezbędna jeśli sytuacje trudne powtarzają się oraz gdy zachowanie wyrządziło dużą krzywdę. Ważne jest wówczas wspólne zaplanowanie oddziaływań mające na celu pomoc dziecku doświadczającemu trudności lub zadośćuczynienie dziecku pokrzywdzonemu.

Zajęcia Treningu Umiejętności Społecznych

Zajęcia są adresowane do dzieci 5-6 letnich, którym trudno poradzić sobie w sytuacjach społecznych – głównie w środowisku przedszkolnym. Zajęcia prowadzone są według programu autorskiego w oparciu o trening umiejętności społecznych Goldsteina uzupełnionego o Dialog Motywujący, Teorię Umysłu oraz Stosowaną Analizę Zachowania. Trening jest 3-miesięcznym zamkniętym cyklem zajęć (13 spotkań – pierwsze i ostatnie spotkanie jest przewidziane dla rodziców). Liczebność grupy wynosi 6 osób. Zajęcia będą odbywać się w środy na terenie Społecznego Przedszkola Integracyjnego w godz. 15.00-16.15. Planowany termin pierwszych zajęć: 29.09.2021 r.

Osoby prowadzące: Monika Rosińska i Anna Młynarczyk

Więcej Informacji: <https://www.czasdziecinstwa.com.pl/terapia/tus/>

Wiele przedszkoli zastanawia się nad tym czy poradzą sobie, gdy wśród ich wychowanków pojawią dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych. Takie placówki wspiera **Instytut Wspomagania Rozwoju Dziecka**. Od 2006 roku wszechstronnie pomaga on dzieciom z autyzmem oraz ich rodzinom. Powstał dzięki wsparciu Barbary Piaseckiej Johnson. Prowadzi działalność terapeutyczną, edukacyjną i badawczą, wykorzystując najnowsze metody naukowe. Ponadto szkoli specjalistów z kraju i z Europy oraz pomaga w tworzeniu podobnych placówek w Polsce i za granicą. Placówki, które podejmują z Instytutem stałą współpracę mogą starać się o oficjalną rekomendację. Jej otrzymanie oznacza, że realizują terapię zgodnie z zasadami **stosowanej analizy zachowania** (terapii behawioralnej) i spełniają następujące standardy:

1. Terapia jest zorganizowana wg określonych zasad:

- W przypadku małych dzieci w początkowym okresie prowadzona jest terapia indywidualna lub maksymalnie w grupach dwuosobowych
- Zaplanowany jest proces wdrażania do grupy – planowe zwiększanie liczby uczniów podczas poszczególnych zajęć
- Wszystkie pomoce do realizacji zadań danego dnia są odpowiednio wcześniej zaplanowane i przygotowane
- Pomieszczenia, w których prowadzona jest terapia są dostosowane do prowadzonego programu

2. W terapii dzieci i młodzieży z autyzmem wykorzystywane są techniki uczenia, których skuteczność została potwierdzona badaniami naukowymi. Należą do nich:

- Plany aktywności
- Metoda skryptów i ich wycofywania
- Wideotrening

- Uczenie incydentalne
- Technika wyodrębnionych prób

3. Placówki posiadają dokumentację prowadzonej terapii. W tym:

- Rejestrację wszystkich prowadzonych zadań – dane zbierane są co najmniej raz na dwa tygodnie
- Opis każdego z programów wraz z opisem pomocy, wykorzystywanych podczas realizacji poszczególnych zadań
- Programy nastawione na rozwijanie wszystkich sfer deficytowych dzieci
- Rejestrację i opis postępowania w przypadku pojawiania się trudnych zachowań

4. Wszystkie dzieci posiadają zindywidualizowane systemy motywacji:

- Odpowiednio dobrane i modyfikowane nagrody bezpośrednie
- W miarę osiąganych postępów żetonowy system wzmocnień oraz tablice wyboru nagród

5. Rodzice bądź opiekunowie ucznia są informowani na początku roku o programach edukacyjnych, a na koniec roku o poczynionych przez dziecko postępach.

6. Wszyscy terapeuci zdają raz w roku profesjonalną ewaluację – zakres ewaluacji terapeutów jest uzgadniany z superwizorami z IWRD.

7. Placówka jest superwizowana przez specjalistów z IWRD.

Miło nam poinformować, że spełniając te wymagania Społeczne Przedszkole Integrycyjne Fundacji **CZAS DZIECIŃSTWA** od 2019 co roku otrzymuje rekomendację Instytutu Wspomagania Rozwoju Dziecka.

W naszej placówce można też odbywać staże wymagane do uzyskania Polskiej Licencji Terapety Behawioralnego (PLTB).

„Rozumiemy się dobrze! Zabawy dla dzieci w wieku przedszkolnym oparte na współdziałaniu” to książka autorstwa Andrei Erkert z wieloma praktycznymi propozycjami aktywności dla grupy przedszkolaków. Powstaniu opracowania przyświecała chęć pomocy dzieciom, którym niewystarczająca znajomość języka polskiego/ojczystego utrudnia właściwe funkcjonowanie w grupie oraz edukację na późniejszych etapach życia. Pierwszym skojarzeniem będą tu dzieci obcokrajowców, ale równie dobrze zabawy wspomogą dzieci repatriantów oraz przedszkolaki z zaburzeniami w zakresie komunikacji (przy autyzmie czy zespole Aspergera). Niektóre z propozycji są wręcz, jak zaznacza autorka, skierowane dla przedszkoli integracyjnych.

W zamyśle wszystkie zabawy przeznaczone są dla starszaków, czyli najstarszych dzieci w przedszkolu. Dla ułatwienia odnajdywania całej zbioru podzielono na 11 rozdziałów. Przykłady zaczynają się od zabaw powitalnych. Niewątpliwie będzie to dobra pomoc na wrześniowe zajęcia. Kolejne doskonałą odczytywanie mowy ciała. Następnie jest trochę propozycji związanych z gramatyką i opowiadaniem na wybrane tematy. W zestawieniu znalazło się też dwanaście zabaw związanych z nauką języka angielskiego. Ostatni rozdział opisuje jednak nieco inne aktywności. Są to „Działania i projekty”, czyli oddziaływania długoterminowe.

Osoby z praktycznym podejściem do życia zapewne ucieszy to, że teoretyczny wstęp ma jedynie 5 stron a ponad 100 kolejnych opisuje już konkretne zabawy. Niewątpliwą zaletą propozycji jest to, że są to zabawy bez wygranych i przegranych, nastawione na współpracę dzieci. Każdy z przykładów opisany jest wielkością grupy zabawowej oraz posiada listę wymaganych rekwizytów.

- 3.09 – Dzień Wieżowców
- 8.09 – Dzień Dobrych Wiadomości
i Dzień Marzyciela
- 13.09 – Dzień Programisty
- 15.09 – Dzień Demokracji i Dzień Kropki
- 16.09 – Dzień Maszynisty i Dzień Bluesa
- 17.09 – Międzynarodowy Dzień Muzyki Country
- 18.09 – Międzynarodowy Dzień Geologa
- 19.09 – Dzień Emotikona
- 20.09 – Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka
- 22.09 – Światowy Dzień bez Samochodu
- 23.09 – Dzień Spadającego Liścia
i Początek Kalendarzowej Jesieni
- 25.09 – Światowy Dzień Farmaceuty
i Dzień Budowlańca
- 26.09 – Światowy Dzień Królika
- 27.09 – Światowy Dzień Turystyki

- 29.09 – Dzień Kuriera i Przewoźnika
i Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania

Pomysł

Nietypowe święto może stanowić inspirację do wyboru tematu tygodniowego.

Może być też przerwaniem i okazją, aby wszystkie dzieci i grupy w placówce mogły zrobić to samo lub przynajmniej skupić się wokół jednego tematu. Może stać się lokalną tradycją. Okazją do spotkania integracyjnego dzieci, rodziców i personelu placówki.

Święta oznaczone na obrazkach będą miały aspekt kulinarny w Społecznym Przedszkolu Integracyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

- 1.10 – Światowy Dzień Uśmiechu i Międzynarodowy Dzień Muzyki
- 2.10 – Światowy Dzień Zwierząt Hodowlanych
- 3.10 – Dzień Polskiej Harcerki
- 4.10 – Światowy Dzień Zwierząt
- 6.10 – Dzień Borsuka

Przepis na kotlet z jajek

4 ugotowane na twardo jajka (bez skorupki) rozgnieść np. widelcem. Dodać 1 surowe jajko, sól, pieprz ziołowy, 1 łyżkę bułki tartej, natkę pietruszki lub szczypiorek. Wymieszać i uformować 4 kotleciki mocno ściskając. Obtoczyć w bułce tartej.

- 9.10 – Światowy Dzień Poczty i Znaczka Pocztowego
- 10.10 – Światowy Dzień Drzewa i Dzień Gier Planszowych
- 12.10 – Dzień Kolumba w Ameryce
- 15.10 – Światowy Dzień Owoców i Warzyw

Przepis c.d.

Kotlety odłożyć do lodówki na godzinę (będą twardsze, ale można ten etap pominąć). Potem rozgrzać na patelni 3-4 łyżki oleju. Gdy będzie gorący, dołożyć kotleciki i smażyć powoli przez ok. 3 minuty po każdej stronie, aż do zarumienienia.

- 24.10 – Międzynarodowe Święto Roweru
- 25.10 – Dzień Kundelka i Światowy Dzień Makaronu

Ćwiczenia fonacyjne dla dzieci jako wsparcie dla rozwoju ich mowy.

Ćwiczenia fonacyjne, obok ćwiczeń oddechowych i artykulacyjnych stanowią podstawę do prawidłowego rozwoju mowy dziecka. Zmniejszają napięcie krtani, ustawiają prawidłową emisję głosu, co z kolei pomaga w nauce posługiwania się głosem oraz wydłuża fazę wydechową. Fonacja wpływa również na artykulację. Regularne wykonywanie takich ćwiczeń może zapobiec występowaniu wad wymowy. Ćwiczenia powinny być wykonywane przez krótki czas (ok. 5 minut), przynajmniej raz dziennie.

Przykłady ćwiczeń fonacyjnych:

- przeciąganie wymowy samogłosek (każdej osobno): a, o, e, i, y, u,
- zabawy w naśladowanie odgłosów zwierząt, odgłosów otoczenia, instrumentów,
- naśladowanie śmiechu różnych ludzi - tata śmieje się głośno „hohoho”, mama śmieje się „hahaha”, dziewczynka śmieje się piskliwie „hihihi”, a babcia śmieje się cicho „hehehe”,
- śpiewanie samogłoskowych kotyśanek dla misia lub lali na melodię znanej piosenki „Kotki dwa”,
- zabawa w „Echo”- rodzic głośno wypowiada samogłoskę z jej przedłużeniem, a dziecko coraz ciszej, kilka razy ją powtarza,
- zabawa w „Szepty lasu”- wyobrażamy sobie, że jesteśmy w lesie i musimy bardzo cicho mówić (szepcemy), aby nie spłoszyć zwierząt,
- łączenie wymowy samogłosek ze spółgłoskami, najlepiej z głoską „m”- maaa, mooo, meee, muuu, miii,

- „Ślimak” - jadąc palcem po narysowanym ślimaku wymawia się określone samogłoski,
- zabawa w mruczenie jak kotek z użyciem spółgłoski „m”- mmmmm,
- zabawa „Jedźcie pociąg” - dzieci ilustrują ruchem, gestem treść wierszyka, dorosły recytuje cały wiersz, dzieci uzupełniają wypowiadając wyrażenia onomatopieczne: Jedźcie pociąg – fu, fu, fu Trąbka trąbi – tru, tu, tu A bębenek – bum, bum, bum, Na to żabki – kum, kum, kum..., Woda z kranu – kap, kap, kap, Konik człapie – człap, człap, człap ,Mucha brzęczy – bzy, bzy, bzy, A wąż syczy – sss, sss, sss...
- śpiewanie piosenek, recytowanie wierszyków, wykorzystanie wyliczanek, krótkich rymowanek.

Teren pogodnego używania Autorka Anna Firek

Rozmowy z Józiem zawsze są bardzo interesujące. Kiedy idziemy poznawać świat liter, na zajęcia czytania, kieszenie kurtki Józia są zawsze wypełnione skarbami. Mogą to być kolorowe kamyczki, guzik z czterema oczkami, czy tak jak dzisiaj, prawdziwy klejnot - niewielka, srebrna, kwadratowa płytką terakotowa.

Nigdy nie wiem, co wyjmie z kieszeni. Pytam, skąd masz to wszystko?

- Znalazłem na ulicy – z dumą odpowiada.

- Ten guzik bardzo mi się podoba, bo jest czarny. A kamyczki podobają mi się, bo są kolorowe i błyszczą. Kiedy stukam kamyczkiem o kamień, to robią się ciepłe i czasami lecą iskry. Trochę trudno, ale w ten sposób można rozpalić ognisko. Srebrną płytkę znalazłem obok nogi krzesa, kiedy było przemeblowanie w domu.

„Szacunku dla własności dziecka i jego budżetu ... Własność dziecka – nie rupiecie, a żebraczy materiał i narzędzia pracy, nadzieje i pamiętki.”

Janusz Korczak

W tym numerze wykorzystaliśmy

Grafiki Public Domain

Jabłko (str. 27)

Autor: S. Hermann & F. Richter

źródło: www.pixabay.com

Jajka (str. 28)

Autor: Jill Wellington

źródło: www.pixabay.com

Chleb (str. 28)

Autor: Alexas_Fotos

źródło: www.pixabay.com

Ten numer ukazał się

10
września

WYDAWCA

Fundacja Anny Florek
CZAS DZIECIŃSTWA

ul. Wolumen 3
01-912 Warszawa
tel. 226635521

Zdjęcie okładki pochodzi z książki Andrei Erkert „Rozumiemy się dobrze! Zabawy dla dzieci w wieku przedszkolnym oparte na współdziałaniu” opublikowanej przez Wydawnictwo JEDNOŚĆ w 2009 roku.

Odwiedź nas na

www.czasdziecinstwa.com.pl/publikacje/nasz-miesiecznik/
[www.fb.com/czasdziecinstwa](https://www.facebook.com/czasdziecinstwa)

Nasza Redakcja:

Marcin Dębiński – Redaktor naczelny. Odpowiedzialny za skład miesięcznika oraz wywiady, kącik naukowy, recenzje książek, gry planszowe i poradnik awansowy.

Pedagog, nauczyciel wychowania przedszkolnego, ponadto inżynier, absolwent SGGW i WSP ZNP. Współpracował z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Autor publikacji na temat edukacji i wychowania. W 2015 roku nagrodzony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Martyna Witkowska - Odpowiedzialna za dział porad fizjoterapeutycznych.

Fizjoterapeuta, hipoterapeuta. Dyplomowany terapeuta PNF, NDT Bobath, SI, Fits. Członek komisji egzaminacyjnej Polskiego Towarzystwa Hipoterapii, Członek Stowarzyszenia Fizjoterapia Polska. Konsultuje zajęcia fizjoterapeutyczne dla dzieci w Społecznym Przedszkolu Integrycyjnym oraz prowadzi zajęcia dla dzieci i dorosłych w prowadzonej przez siebie firmie Martimed.

Monika Rosińska - Odpowiedzialna za dział „Okiem Psychologa”

Oligofrenopedagog, pedagog Montessori, psycholog, certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB, certyfikowany terapeuta motywujący PTTM, Należy do Polskiego Stowarzyszenia Terapii Behawioralnej (PSTB), Polskiego Towarzystwa Terapii Motywującej (PTTM), autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej i terapii behawioralnej.

Agata Lange - Odpowiedzialna za dział logopedyczny.

Logopeda, absolwentka UW na kierunku logopedia ogólna i kliniczna ze specjalizacją nauczania języka polskiego realizowanym wspólnie z Warszawskim Uniwersytem Medycznym. Swoje doświadczenie zdobywa w pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną w ośrodku specjalnym oraz na licznych praktykach w warszawskich placówkach oświatowych oraz medycznych, w których przeprowadza diagnozę i terapię zarówno dzieci, jak i dorosłych w zakresie logopedii ogólnej i neurologopedii.

Katarzyna Hamerlak - Odpowiedzialna za dział behawioralny.

Oligofrenopedagog, superwizor terapii behawioralnej, psycholog, autorka publikacji na temat terapii behawioralnej. Certyfikowany terapeuta behawioralny PSTB. Odbiła staż w Princeton Child Development. Prowadzi szkolenia z zakresu stosowanej analizy zachowania. Koordynuje terapię behawioralną w Przedszkolu i w Punkcie Konsultacyjnym Fundacji CZAS DZIECIŃSTWA.

Beata Oraniec - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

Surdopedagog, pedagog Montessori, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej. Współpracowała z warszawskimi uczelniami wyższymi prowadząc ćwiczenia ze studentami. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania została w 2015 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Anna Gromadzka - Odpowiedzialna za dobór materiałów i korektę merytoryczną.

nauczycielka wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego, pedagog specjalny, autorka publikacji na temat edukacji przedszkolnej, przyjaznej adaptacji dzieci i współpracy z rodzicami. Prowadzi zajęcia ze studentami warszawskich uczelni pedagogicznych. W 2014 roku nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

